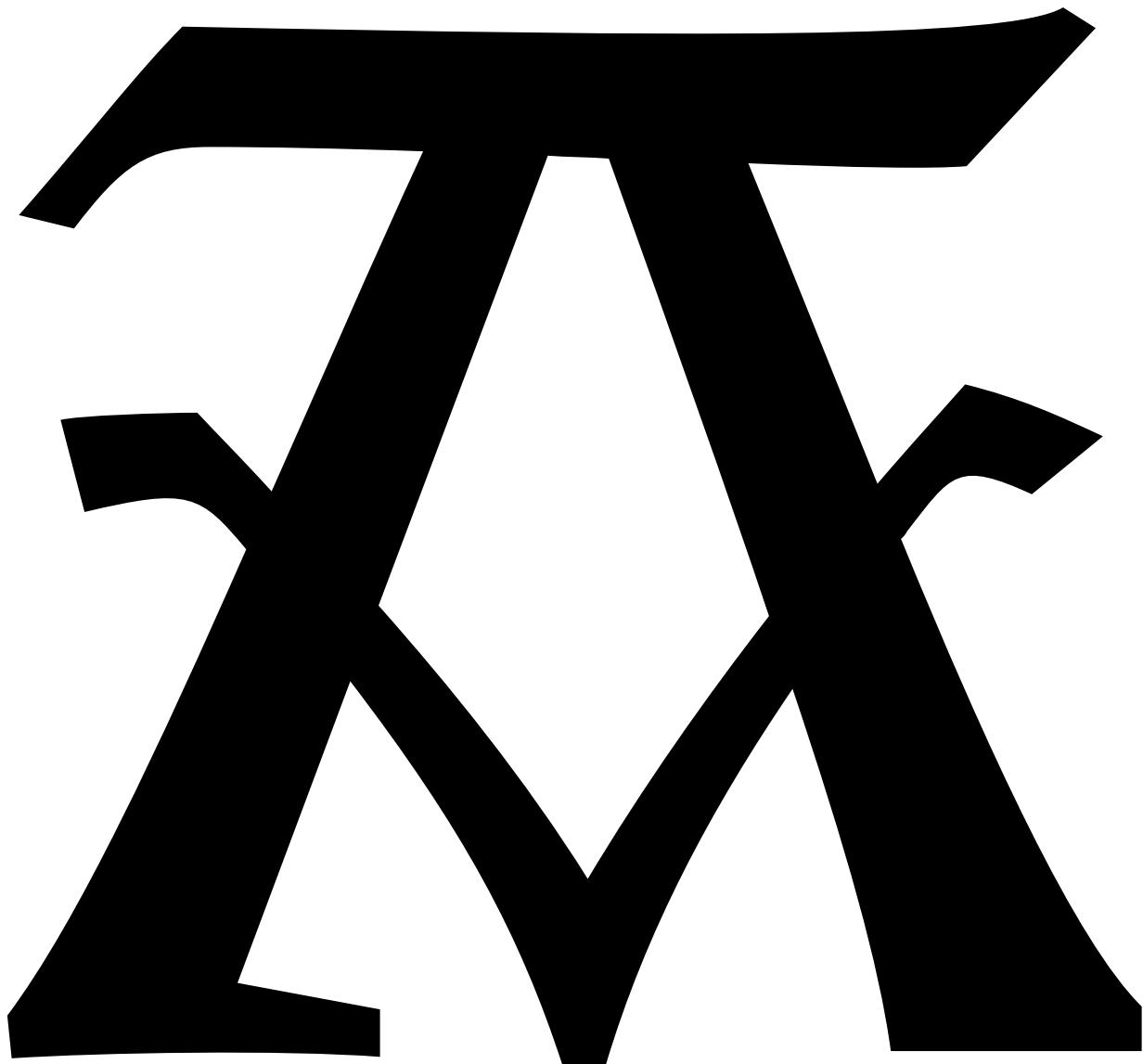

GOTICO-ANTIQUA, PROTO-ROMAN, HYBRID.
15TH CENTURY TYPES BETWEEN GOTHIC AND ROMAN
ATELIER NATIONAL DE RECHERCHE TYPOGRAPHIQUE

ZAINER GOTICO-ANTIQUA 96G
JOHANN ZAINER
ULM BEFORE 1477

¶. 3.
Incipit prologus super legendam sanctoꝝ quaz ap̄ilauit frat̄ iacobus natione Januēlis ordinis fratrū predicatoroꝝ.

Niuerſū tempus p̄ntis vite i q̄tuor distin-
guitur scz in tps deuatiōis. renouatiōis
sive reuocationis recōciliacionis. ⁊ peregrī-
nationis. Tempus deuatiōis fuit ab adā
postq̄ scz a deo deuiauit. et durauit vſq̄
ad moyſen. Et istud tps rep̄ntat ecclia
a septuagesima. vſq̄ ad pasca. Vnd̄ ⁊ tūc
legitur liber genesis. scz in quo ponit deuatio ꝑmoꝝ pentū.
Tempus renouationis sive reuocatiois incepit a moyſe ⁊ du-
rauit vſq̄ ad natuuitateꝝ xp̄i. In quo homines per prophetas
ad fidem reuocati sunt ⁊ renouati. Et istud tps rep̄ntat ecclia
ab aduentu dñi vſq̄ ad natuuitatem xp̄i. Vnd̄ tunc legit esa-
vbi de hac renouatōe apte agitur. Tempus recōciliacionis ē
temp⁹ in quo p̄ xp̄m sumus recōciliati. Et istud tps rep̄ntat
ecclia a pasca vſq̄ ad p̄thecosten. Vnd̄ et tunc legit apoꝝ.
vbi plene agit de misterio huiꝝ recōciliacionis. Tempus pe-
grinationis est tps p̄ntis vite in quo pegrinamur ⁊ in pug-
na semp sumus. Et illud tps rep̄ntat ecclia ab octaua pen-
thecostes vſq̄ ad aduentū dñi. Vnde tunc legunt libri regū.
et machabeoꝝ. i quibꝝ de multiplici pugna agitur p̄ quā nr̄a
pugna spūalis signat. Tps aut̄ illud qđ est a natali dñi vſq̄
ad septugesimā ptim stinet sub tpe recōciliacionis qđ est tps
leticie scz a natali vſq̄ ad octauā epyphanie. ptim sub tempe
pegrinatiōis scz ab octaua epyphanie vſq̄ ad septuagesimā
Et pot accipi hic qđplex tempoz variatio. Primo penes q̄
tuor tempoz distinctiones vt hyems referat ad primū. ver ad
scdm. estas ad tertiu autūnū ad quartū. Et rō appropatiōis
satis patet. Secūdo penes q̄tuor ptes diei vt nox referatur ad
primū mane ad scdm. meredies ad tertiu. vespera ad quartū
Licet aut̄ prius fuerit deuatio ꝑ renouatio tñ ecclesia omnia
officia sua potius incipit in tpe renouationis ꝑ deuatiōis. i. in
aduentu potius ꝑ in septuagesima. ⁊ hoc duplici rōne. Prío
ne videat incipe ab errore. tenet em̄ rem ⁊ non sequit ordineꝝ
temporis. sicut ⁊ euangeliste sepius faciut. Scđo qm̄ p aduen-
tum xp̄i omnia renouata sunt. ppter quod tps istud dicit tps
renouatiōis. Apoc. 3. Ecce ego noua facio oia. Congrue igit̄
i hoc tpe renouationis ecclia oia officia sua renouat. Ut igit̄
ordo tpis ab ecclia distind⁹ seruet. ꝑmo agem⁹ d̄ festiuitatibꝝ

¶. 3.
Incipit prologus super legendam sanctoꝝ quaz ap̄ilauit frat̄ iacobus natione Januēlis ordinis fratrū predicatoroꝝ.

Niuerſū tempus p̄ntis vite i q̄tuor distin-
guitur scz in tps deuatiōis. renouatiōis
sive reuocationis recōciliacionis. ⁊ peregrī-
nationis. Tempus deuatiōis fuit ab adā
postq̄ scz a deo deuiauit. et durauit vſq̄
ad moyſen. Et istud tps rep̄ntat ecclia
a septuagesima. vſq̄ ad pasca. Vnd̄ ⁊ tūc
legitur liber genesis. scz in quo ponit deuatio ꝑmoꝝ pentū.
Tempus renouationis sive reuocatiois incepit a moyſe ⁊ du-
rauit vſq̄ ad natuuitateꝝ xp̄i. In quo homines per prophetas
ad fidem reuocati sunt ⁊ renouati. Et istud tps rep̄ntat ecclia
ab aduentu dñi vſq̄ ad natuuitatē xp̄i. Vnd̄ tūc legit esa-
vbi d̄ hac renouatōe apte agitur. Tempus recōciliacionis ē
tēp⁹ i quo p̄ xp̄m sumus recōciliati. Et istud tps rep̄ntat
ecclia a pasca vſq̄ ad p̄thecosten. Vnd̄ et tunc legit apoꝝ.
vbi plene agit d̄ misterio huiꝝ recōciliacionis. Tempus pe-
grinationis est tps p̄ntis vite in quo pegrinamur ⁊ in pug-
na semp sumus. Et illud tps rep̄ntat ecclia ab octaua pen-
thecostes vſq̄ ad aduentū dñi. Vnde tunc legunt libri regū.
et machabeoꝝ. i quibꝝ de multiplici pugna agitur p̄ quā nr̄a
pugna spūalis signat. Tps aut̄ illud qđ est a natali dñi vſq̄
ad septugesia ptim stinet sub tpe recōciliacionis qđ est tps
leticie scz a natali vſq̄ ad octauā epyphanie. ptim sub tempe
pegrinatiōis scz ab octaua epyphanie vſq̄ ad septuagesimā
Et pot accipi hic qđplex tempoz variatio. Primo penes q̄
tuor tempoz distinctiones vt hyems referat ad primū. ver ad
scdm. estas ad tertiu autūnū ad quartū. Et rō appropatiōis
satis patet. Secūdo penes q̄tuor ptes diei vt nox referatur ad
primū mane ad scdm. meredies ad tertiu. vespera ad quartū
Licet aut̄ prius fuerit deuatio ꝑ renouatio tñ ecclesia omnia
officia sua potius incipit i tpe renouationis ꝑ deuatiōis. i. in
aduentu potius ꝑ in septuagesima. ⁊ hoc duplici rōne. Prío
ne videat incipe ab errore. tenet em̄ rem ⁊ non sequit ordineꝝ
temporis. sicut ⁊ euangeliste sepius faciut. Scđo qm̄ p aduen-
tum xp̄i omnia renouata sunt. ppter quod tps istud dicit tps
renouatiōis. Apoc. 3. Ecce ego noua facio oia. Congrue igit̄
i hoc tpe renouationis ecclia oia officia sua renouat. Ut igit̄
ordo tpis ab ecclia distind⁹ seruet. ꝑmo agem⁹ d̄ festiuitatibꝝ

Universū tempus pñtis vīte i q̄tuor dīstīn
guitur scz in tps deuīatiōis. renouatiōis
siue reuocationis recōciliacionis. ⁊ peregrī
nationis. Tempus deuīatiōis fuit ab adā
postq̄ scz a deo deuīauit. et durauit vſcq̄
ad moylen. Et istud tps repñtat ecclesia
a septuagesima. vſcq̄ ad pasca. Vnd ⁊ tūc

Universū tempus pñtis vīte i q̄tuor dīstīn
guitur scz in tps deuītiōis. renouatiōis
siue reuocationis recōciliacionis. ⁊ peregrī
nationis. Tempus dematiōis fuit ab adā
postq̄ scz a deo deuīauit. et durauit vſcq̄
ad moylen. Et istud tps repñtat ecclesia
a septuagesima. vſcq̄ ad pasca. Vnd ⁊ tūc

A B C D E F G
H I K L M N P Q
R S T V W X Ý Z
a b c d e f g h
í l m n o p q r 2 s ſ
t u v w x y 3

A B C D E F G H J
R L M N P Q R S
T V W X Y Z a a a a
ar b b b b e b c c c a c c a e e a e a
d h d d d d d d d d d d d d d d d d d d
d e d e e e e e g f f a f e f f f f f f f
f r f u g g e g e g g g i g o g r
g u h h e h h o h h i i m i i m i i m i i
P l i b u m m n n m i o d a e p p

A B C D E F G H J
R L M N P Q R S
U T V W X Y Z a a a a
ar b b b b b b c c c a c c a e e a e a
d h d d d d d d d d d d d d d d d d d d
d e d e e e e e g f f a f e f f f f f f f
f r f u g g e g e g g g i g o g r
g u h h e h h o h h i i m i i m i i m i i
P l i b u m m n n m i o d a e p p

The image displays a grid of 20 rectangular panels arranged in five rows and four columns. Each panel contains a portion of handwritten Gothic script. The handwriting is in black ink on a light-colored, slightly textured background. The letters are formed with thick, rounded strokes, characteristic of the Gothic script. The first row contains the words 'Properiorumque', 'fratrum', and 'fratrum'. The second row contains 'fratrum' and 'fratrum'. The third row contains 'fratrum' and 'fratrum'. The fourth row contains 'tum' and 'tum'. The fifth row contains 'tum' and 'tum'. The sixth row contains 'num' and 'num'. The seventh row contains 'num' and 'num'. The eighth row contains 'num' and 'num'. The ninth row contains 'num' and 'num'. The tenth row contains 'num' and 'num'. The eleventh row contains 'num' and 'num'. The twelfth row contains 'num' and 'num'. The thirteenth row contains 'num' and 'num'. The fourteenth row contains 'num' and 'num'. The fifteenth row contains 'num' and 'num'. The sixteenth row contains 'num' and 'num'. The seventeenth row contains 'num' and 'num'. The eighteenth row contains 'num' and 'num'. The nineteenth row contains 'num' and 'num'. The twentieth row contains 'num' and 'num'.

Non eram nescius Brute cum quae summis ingenii exquisitaque doctrina philosophi Graeco sermone tractavissent ea Latinis litteris mandaremus fore ut hic noster labor in varias reprehensiones incurrebat, nam quibusdam et iis quidem non admodum inodochis totum hoc displacebat philosophari. quidam autem non tam id reprehendunt si remissius agatur sed tantum studium tamque multam operam ponendam in eo non arbitrantur. erunt etiam et iis quidem eruditii Graecis litteris contemnentes Latinas qui se dicant in Graecis legendis operam malle consumere. postremo aliquos futuros suscipio qui me ad alias litteras vocent genus hoc scribendi etsi sit elegans personae tamen et dignitatis esse negent. Contra quos omnis dicendum breviter existimo. Quamquam philosophiae quidem vituperatoribus satis responsum est eo libro quo a nobis philosophia defensa et collaudata est cum esse accusata et vituperata ab Hortensio. qui liber cum et tibi probatus videretur et iis quos ego posse iudicare arbitrarer plura suscepit veritus nemovere hominum studia viderer rezinere non posse. Qui autem si maxime hoc placeat moderatius tamen id volunt fieri difficultem quandam temperantiam postulant in eo quod semel admissum coerceri reprimique non potest ut propemodum iustioribus utamur illis qui omnino avocent a philosophia quam his qui rebus infinitis modum constituant in reque eo meliore quo maior sit medicina critatem desiderent. Sive enim ad sapientiam perveniri potest non paranda nobis solum ea sed fruenda etiam sapientia est sive hoc difficile est tamen nec modus est ullus investigandi veri nisi inveneris et quaerendi defatigatio turpis est cum id quod quaeritur sit pul-

cherrimum. etenim si delectamur cum scribimus quis est tam invidus qui ab eo nos abducat sin laboramus quis est qui alienae modum statuat industriae nam ut Terentianus Chremes non inhumanus qui novum vicinum non vult fodere aut arare aut aliquid ferre denique non enim illum ab industria sed ab inliberali labore deterret sic isti curiosi quos offendit noster minime nobis iniucundus labor. is igitur est difficilis satis facere qui se Latina scripta dicunt contemnere. in quibus hoc primum est in quo admirer cur in gravissimis rebus non delectez eos sermo patrius cum idem fabellas Latinas ad verbum e Graecis expressas non inviti legant. quis enim tam inimicus paene nomini Romano est qui Ennius Medeam aut Antropam Pacuvii spernat aut reicit quod se isdem Euripidis fabulis detectari dicat Latinas litteras oderit Synephebos ego inquit potius Caecilius aut Andriam Terentii quam utramque Menandri legam At quibus tantum dissentio ut cum Sophocles vel optime scripserit Electram tamen male conversam Attilii mihi legendam putem de quo Lucilius ferreum scriptorem verum opinor scriptorem tamen ut legendus sit. rudem enim esse omnino in nostris poezis aut inertissimae segnitiae est aut fastidii delicatissimi. mihi quidem nulli satis eruditii videntur quibus nostra ignota sunt. an tamen ne in nemore nihilo minus legitimus quam hoc idem Graecum quae autem de bene beateque vivendo a Platone disputata sunt haec explicari non placebit Latine Synephebos ego inquit potius Caecilius aut Andriam Terentii quam utramque Menandri legam At quibus tantum dissentio ut cum Sophocles vel optime scripserit Electram tamen male conversam Attilii mihi legendam putem de quo Lucilius ferreum

LATIN ABBREVIATIONS

ā	a m
b̄	-bus
c̄	cum
ð̄	de
	des
	dicit
	dictus
	dis
	dit
	dum
	und
ē̄	em
	en
	est
ī̄	in
	ini
	im
	imu
	ire
	mi
	min
	n̄i
	n̄im
l̄	lu
	ul
m̄	men
	mn
	mne
	mni
	mun
	tum
ñ̄	an
	ene
ō̄	on
	om
	io
	odo
p̄	per

þ̄	pre
þþ̄	papa
	populo
þþ̄	propter
q̄	qui
q̄	quae
q̄	qua
q̄	quo
q̄	que
q̄	quam
r̄	ter
	tr
ē̄	tio
ū̄	um
	un
þ̄	ver
ȝ̄	et
ȝ̄	con
ȝ̄	et
ȝȝ̄	rum
ȝ̄	us
HISTORICAL LIGATURES	
STANDARD LIGATURES	
an̄	an
ar̄	ar
bē	be
bō	bo
br̄	br
bō	bo
cā	ca
cc̄	cc
œ̄	ce
á̄	cí
ch̄	ch
ck̄	ck
cō	co
cr̄	cr
ct̄	ct

ñ̄	cti
cū	cu
dē	de
dō	do
ec̄	ec
et̄	et
ð̄	ei
ð̄	eʒ
fā	fa
fē	fe
ff̄	ff
fī	fi
fl̄	fl
fō	fo
fr̄	fr
fū	fu
gē	ge
gī	gi
gō	go
gr̄	gr
gū	gu
hē	he
hō	ho
í̄	íí
í̄	in
í̄	iu
í̄	li
í̄	lu
í̄	ni
œ̄	oe
ɔ̄	or
pē	pe
pō	po
pr̄	pr
rā	ra
rē	re
sch̄	sch
sī	si
ss̄	ss

ft̄	st
ſt̄	sti
tā	ta
tē	te
tí̄	ti
tō	to
tū	tu
uī	ui
vē	ve
vō	vo

HISTORICAL FORMS
STYLISTIC ALTERNATES

ss01	ȝ	r
ss02	ſ	s
ss03	ſ	s

ZAINER 96G [TW], GOTICO-ANTIQUA FIRST USED IN ULM BY JOHANN
ZAINER FOR JACQUES DE VORAGINE'S *LEGENDA AUREA* [ISTC] NOT AFTER
1477 AND USED UNTIL 1485.

TYPE DESIGN WORKSHOP AT HOCHSCHULE AACHEN AND
STADTBIBLIOTHEK AACHEN, HELD BY JÉRÔME KNEBUSCH, AACHEN,
OCTOBER 2017.

SOURCE: LATIN BIBLE, C. 1480 [ISTC].

WORKSHOP PARTICIPANTS: ANNIJA CESKA, TOBIAS KÜPPERS, SIMON
THIEFES, MARCO BAZELMANS, MARTHA IOANNIDOU, FELIX PAUL WOCHNIK,
LEONIE VIOLA SARBO, PAUL THEISEN, ROBERT FRANKE, JENNIFER
SCHÖNLAU, ANDREAS BLINDERT, PAULA DAHLEM, HENRY MONSE, JANUSZ
KENDEL, CARLOTTA PIONTKOWITZ, ALEXIS FAUDOT, RAFAEL RIBAS.

FONT DESIGNED AND PRODUCED BY ALEXIS FAUDOT AND RAFAEL RIBAS,
DIRECTED BY JÉRÔME KNEBUSCH, ATELIER NATIONAL DE RECHERCHE
TYPOGRAPHIQUE (ANRT), NANCY.

IMAGES: COPYRIGHT BAYERISCHE STAATSBIBLIOTHEK, MÜNCHEN
& ANRT, NANCY.

PUBLISHED UNDER THE SIL OPEN FONT LICENCE AND AVAILABLE AT
GOTICO-ANTIQUA.ANRT-NANCY.FR

COPYRIGHT ANRT, ALL RIGHTS RESERVED, 2020.

VERSION: 1.1, 11 FEBRUARY 2020

ADDED GLYPHS:

ſ ū ġ